

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD-KOÇ ÜNİVERSİTESİ
EKONOMİK ARAŞTIRMA FORUMU
İCRA KOMİTESİ EŞBAŞKANI ÖMER ARAS'IN
“ABD EKONOMİSİ VE DÜNYA:
YÜKSELEN PİYASALARIN RÖLÜ”
KONFERANSI AÇILIŞ KONUŞMASI

2 Kasım 2007
Ceylan Intercontinental

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxoffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. TÜSİAD-Koç Üniversitesi Ekonomik Araştırmalar Forumu tarafından düzenlenen “ABD Ekonomisi ve Dünya: Yükselen Piyasaların Rolü” başlıklı konferansımıza hoş geldiniz. Global piyasalardaki gelişmeleri, adeta nefeslerimizi tutarak izlediğimiz bu günlerde düzenlenen bu konferans, dünya ekonomisinin ne yöne gittiğini anlamak ve bu çerçevede Türkiye ekonomisine bakışımızı zenginleştirmek açısından önemli bir fırsat sunuyor. Toplantıyı düzenleyen TÜSİAD-Koç Üniversitesi Ekonomik Araştırmalar Forumu’na ve bu toplantıda değerli görüşlerini bizlerle paylaşacak olan katılımcılara teşekkür ediyorum.

Dünya ekonomik büyümesinin artık eskisi gibi ABD ekonomisine sıkı sıkıya bağlı olmadığını biliyoruz. Çin, Hindistan, Brezilya, Rusya ve diğer petrol ve doğal gaz üreticisi ülkelerdeki yüksek büyüme süreci devam ediyor. Dünya ekonomisindeki büyümenin yarısından fazlası gelişmekte olan ülkelere geliyor.

Güçlü büyüme performansına beklentilerin de ötesinde devam eden Çin ekonomisi, milli gelir bakımından, son birkaç yılda gelişmiş ülkelerin çoğunu geride bırakmış durumda. Çin ekonomisinin 2008 yılında 3.7 trilyona yaklaşacak milli geliriyle Almanya’yı geçmesi beklenirken, 2007 yılı ikinci çeyreği itibariyle Çin, Alman ekonomisini geçmiş bulunmaktadır.

2006 yılı itibariyle Dünyanın dördüncü büyük ekonomisi konumunda olan Çin’in, 2050 yılına gelindiğinde ise, 70 trilyona yaklaşacak milli geliri ile Amerika, Japonya ve Almanya ekonomilerini önemli bir farkla geride bırakarak birinci sıraya yerleşeceği öngörülmüyor.

1990 sonrasında dünya ekonomisinde derinleşen entegrasyon eğilimi, uluslararası piyasalarda önemli bir yeri olan ya da bu piyasalarda yer edinmeye çalışan bütün ülkelerde sanayileşme stratejilerini yeniden gözden geçirme baskısı yarattı. “Küçük ve efsanevi kaplanlar” olarak bilinen Hong Kong, Tayvan, Singapur ve Güney Kore’ye son dönemde Çin ve Hindistan’da eklendi. Asya’nın bir bütün olarak gelecekte Dünya ekonomik gücünün önemli bir çekirdeği olacağı ve 2025’e kadar toplam dünya üretiminin yarısını oluşturabileceği tahmini yapılıyor.

Şimdiye kadar dünya piyasalarında ancak küçük oyuncu olarak varlık gösterebilen gelişmekte olan ülkelerin bu konumu son yıllarda hızla değişmeye başladı. 2002 yılında dünya ihracatı içindeki payı bakımından Çin 5. Hindistan ise 30. sıradayken, 2006 yılında Çin 3. Hindistan ise 28. sıraya yükseldi. Dünya piyasalarındaki bu eğilimlerin gelişmekte olan ülkeleri nasıl etkileyeceği mutlaka üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Çin ve Hindistan’ın son dönemde ortaya koydukları dikkat çeken başarıları, diğer gelişmekte olan ülkeleri, gelişmiş ülkelere göre daha fazla zorlamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin, mevcut ekonomik yapıları ile, dünya piyasalarındaki bu sürece hangi düzeyde cevap verebileceklerini iyi planlayamadıkları takdirde, uluslararası rekabet yarışında geride kalmaları kaçınılmaz olacaktır.

Değerli Konuklar,

Gelişmekte olan ülkelerin büyüme dinamikleri incelenirken, küresel sermaye hareketlerinin büyüme üzerindeki etkileri unutulmamalıdır. Dünya ekonomisindeki aktörler, son dönemde ABD kaynaklı bu dalgalanmanın sebep ve sonuçlarına odaklanmış durumda. ABD’deki riskli konut kredilerinin geri ödenmesinde yaşanan problemlerle başlayarak, karmaşık finansal mekanizmalarla dünya piyasalarına yayılan bu dalgalanma, uluslararası finans piyasalarında uzun dönemdir süregelen likidite bolluğunun sonuna gelindiğine yönelik endişeleri artırdı. Ancak; yapılan hesaplamalar, gelişmekte olan ülkelere giren sermayenin devam ettiğine ve küresel likiditenin canlılığına işaret ediyor.

2002-2006 döneminde gelişmekte olan ülkelere giren sermaye miktarı 1,8 trilyon dolardır. 2002-2006 döneminde; küresel likiditenin artması, Türkiye de dahil, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyümelerine önemli bir destek sağladı. Gelişmekte olan ülkelere giren sermayenin, sadece 2007 yılında 620 milyar dolara ulaşması beklenmektedir ki, bu rakam tarihin en yüksek seviyesindedir. Türkiye'nin 2002-2006 yılları arasında yakaladığı yüksek büyüme-düşük enflasyon başarısında, söz konusu sermaye girişlerinin büyük bir katkısı olduğu unutulmamalıdır. Yurtiçi tasarrufların yetersiz olduğu ülkemiz ekonomisinde, yüksek büyüme rakamlarına ulaşılabilmesi adına sermaye akımlarının rolü, giderek önemini artırıyor. Türkiye ekonomisinin büyüme dinamikleri, uluslar arası likidite şartlarına daha bağlı bir yapı sergiliyor. 2002-2006 yılında Türkiye'ye giren sermaye miktarı 130 milyar dolardır. 2007 yılında ise, 20 milyar doları doğrudan yatırım olmak üzere toplam sermaye girişlerinin 60 milyar dolara ulaşması beklenmektedir ki bu rakam, son 5 yılda giren toplam sermayenin %46'sını oluşturmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin, dünya üretimi ve ihracatı içindeki payı artıkça, toplam tasarrufların dünya coğrafyası içerisindeki konumu da değişmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki tasarruf fazlası global finansal akımlar içinde önem kazanmaktadır. Sermaye akımları sonucunda; gelişmekte olan ülkelerin rezervleri ve tasarruf fazlası, ekonomik ve finansal değerlendirmeler dışında kalan bazı tercihlerle hareket etmesi ihtimali uluslar arası finansal piyasaların karşı karşıya kaldığı yeni bir risk unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, yükselen gelirleriyle, sermaye birikimleri artan gelişmekte olan ülke şirketlerinin, gelişmiş ülkelerin stratejik olarak nitelendirilen sektörlerdeki varlıklara yönelmesi, "ulusal çıkar" kavramı çerçevesinde ekonomik ve politik tartışmaların gündeme gelmesine yol açabilir. Gelişmiş ülkelerin; enerji, ulaştırma ve büyük ölçekli sanayi şirketlerinin el değiştirmesine yönelik politikaları, potansiyel risk unsuru olmaya devam etmektedir.

Küresel piyasalarda yaşanan son dalgalanma, bizim gibi büyümesini yoğun dış kaynak ile finanse eden ekonomiler için ekonomik kırılma riskleri bir an önce minimuma indirmek üzere bir sinyal niteliğindedir. Her ne kadar bu yönde şimdilik bir korku bulunmasa da, gelişmekte olan ülkelere sermaye akışının durması ya da tersine çevrilmesi durumunda, ciddi önlemler alınması gerektiği açıktır. Bu dönemde, yurtiçinde ve yurtdışında gelişmelerin çok yakından izlenmesi, iktisadi politikanın bu gelişmelere göre titizlikle oluşturulması gerekmektedir.

Türkiye ekonomisinin küresel dalgalanmalara karşı duyarlılığını azaltmanın yolu, katma değer üretiminin hızlandırılmasından ve bunun için gerekli yapısal dönüşümün bir an önce tamamlanmasından geçmektedir. Bu hedefe ulaşabilmemiz için verimlilik ve rekabet gücümüzü artırmamız en önemli önceliğimiz olmalıdır. Bu ise reform sürecine en kısa zamanda yeni bir ivme kazandırılması ve yeni yatırımların önünün açılmasıyla mümkündür. Bu amaçla, Avrupa Birliği süreci kesintisiz bir şekilde sürdürülmeli, kamu mali disiplininin hiçbir şekilde ödün verilmemelidir. Maliye politikası, yerli ve yabancı yatırımların artmasını sağlayacak ve kamu kesiminin üretim içindeki payını azaltacak şekilde tasarlanmalıdır.

Mali sistemin, uzun yıllar boyunca kamu açıklarını kapatmak amacıyla kullanılması, politik ve ekonomik istikrarsızlıklar, şirketlerin finansman maliyetini olumsuz etkilemiş, şirketlerin uzun vadeli finansman yaratma şansını kısıtlamıştı. Kamunun mali sistem üzerindeki baskısını daha da hafifletmek için, özelleştirme sürecine hız verilmeli ve buradan elde edilecek gelirin tümü kamu borç stokunun daha da azaltılmasında kullanılmalıdır. Böylece, kamunun toplam tasarruflar üzerindeki etkisi azaltılarak, özel kesimin finansman ürünlerinin çeşitlenmesi ve sermaye maliyetinin düşürülmesini sağlayabilecek bir finansal yapı oluşturulabilir.

Sayın Konuklar,

İç dengesizliklerin ortadan kaldırılması veya olabildiğince azaltılması, olası bir dış şokun olumsuz etkilerinin büyük ölçekte ve kalıcı olmasını engelleyebilecek yegâne unsurdur.

Türkiye'nin, yüksek büyüme hızlarının sürdürülebilmesi, dış talepten ve doğrudan yabancı sermaye yatırımlarından daha fazla pay alabilmesine bağlıdır. Bu ise, yoğun bir yapısal reform sürecini gerektirmektedir.

Ürün ve işgücü piyasalarında yapılacak reformlar, üretim yapısında dönüşüm sağlayarak dış ticaret açığı ve bunun yol açtığı cari işlemler açığı sorununu hafifletecektir. Bunun da yolu, sektörlerin daha fazla katma değer üretecek biçimde geliştirilmesinden geçmektedir. Türkiye; ani enflasyon sıçramaları sonucu reel ücretlerin gerilediği, yerli paranın aşırı değer kaybı sonucu fiyat avantajının sağlandığı bir ekonomi olmaktan çıkarak, yüksek katma değerli ürünlerde rekabet eden bir yapıya kavuşmalıdır. Türkiye'nin oluşturması gereken rekabet stratejisinde,

- Üretim maliyetlerini düşürmeye yönelik önlemler alınmalı,
- Verimlilik artışları korunmalı,
- İhracatta, katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşılmalı,
- Para ve sermaye piyasaları, şirketlerin sermaye maliyetini düşürecek ve sermaye yapısını güçlendirecek şekilde derinleştirilmeli, aracılık maliyetleri düşürülmeli,
- Kayıt dışı ekonomi azaltılmalı ve kayıt içindeki firmaların esnekliği artırılmalıdır.

Benimsenecek yeni rekabet stratejisinde, sektörlerdeki yatırımların ve üretimin önündeki engeller tespit edilmeli ve ortadan kaldırmalıdır. Bu çerçevede, yapısal dönüşümü teşvik edecek ve verimliliğe, teknolojiye, inovasyona, AR-GE'ye yatırımları özendirerek politikalar geliştirilmelidir.

Global piyasalardaki gelişmeler, dünyada ekonomik dengeleri yeniden oluşturmaktadır. Türkiye de bu gelişmeleri dikkate alarak, değişen ekonomik yapıya göre mevcut ekonomik programını yenilemeli ve ekonomik dengeleri, sürdürülebilir yüksek büyüme hızları ile uyumlu olmak üzere yeniden tesis etmelidir.

Bugün tartışacağımız konunun, global piyasalardaki değişimler ışığında, düşük enflasyon oranı ve sürdürülebilir büyüme hedefimize ulaşmamıza katkıda bulunacağını umuyor, konuşmasını yapmak üzere, TÜSİAD-Koç Üniversitesi Direktörü Kamil Yılmaz'ı kürsüye davet ediyorum.